

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Werkplan 2018

RIVM Centrum Gezond Leven

Inhoudsopgave

Over RIVM Centrum Gezond Leven	4
Activiteiten 2018	5
Kwaliteit	6
Online communicatie	8
Monitoring	11
Gezonde Gemeente	12
Preventie in het Zorgstelsel	15
Preventie in de Buurt	16
Gezonde School	18
Gezonde Kinderopvang	20
Internationaal	22
Adviesorganen	25
Adviseren VWS	25
Medewerkers team Centrum Gezond Leven	26

Intro

RIVM Centrum Gezond Leven (CGL) gaat voor samenhangende en effectieve lokale gezondheidsbevordering. Wat ons drijft is de missie: een gezonde leefstijl en gezonde omgeving voor iedereen in Nederland. Via Loketgezondleven.nl, Gezondeschool.nl en Gezondekinderopvang.nl maken we kennis die werkt en praktisch toepasbaar voor gebruik in de lokale praktijk. Dit doen we in samenwerking met partners en andere RIVM-centra.

In dit werkplan kunt u lezen over onze activiteiten in 2018 voor professionals en beleidsadviseurs bij GGD'en en gemeenten die werken aan gezondheidsbevordering en preventie. Graag licht ik vooraf enkele prioriteiten toe.

CGL-strategie

2018 is het eerste volle jaar dat we aan de slag zijn vanuit de vernieuwde CGL-strategie.

Onze drie belangrijkste ambities zijn:

- Focus op de doelgroepen gemeenten, GGD'en en professionals die betrokken zijn bij werken aan leefstijl in wijken, kinderopvang en op scholen.
- Uitdragen van de unieke waarde van het CGL: weten wat werkt.
- De dialoog met het veld versterken.

CGL is dé kennismakelaar voor effectieve lokale gezondheidsbevordering. Kennis maken we praktisch toepasbaar via de integrale aanpak van gezondheidsbevordering voor gemeente/wijk, kinderopvang en op scholen. Maar denk ook aan erkende interventies, die we op een aantrekkelijke manier meer in het vizier brengen bij het veld. En kennis over werkzame elementen brengen we nog beter voor het voetlicht bij lokale professionals. Daarvoor werken we samen met thema-instituten aan Wat werkt-dossiers op specifieke leefstijlthema's en doelgroepen.

Een belangrijk accent is de combinatie van online en offline activiteiten om de kennis meer zichtbaar te maken bij gebruikers. Ook willen we samen uitzoeken hoe zij beschikbare kennis en interventies in de lokale praktijk kunnen benutten. Daarvoor gaan we meer in gesprek met gemeenten en GGD'en: we komen naar u toe! Zo biedt het CGL dit jaar vijf advies-op-maattrajecten aan om professionals van GGD of gemeenten op weg te helpen met lokale gezondheidsvraagstukken. Dit sluit aan bij de RIVM-strategie: midden in de samenleving.

Gezamenlijke trajecten

Vanuit een gezamenlijke ambitie gaat het CGL met Gezond in..., Alles is Gezondheid en Jongeren Op Gezond Gewicht concreet werken aan gezamenlijke trajecten richting professionals bij gemeenten, GGD'en, scholen en kinderopvang. Zo voorkomen we versnippering richting het veld en benutten we onze gezamenlijke capaciteit en expertise beter en efficiënter. Offline benutten we ook de mogelijkheden van andere organisaties zoals VNG, thema-instituten en kennisinstituten.

Marian Sturkenboom
Hoofd RIVM Centrum Gezond Leven

Over RIVM Centrum Gezond Leven

Wat het RIVM Centrum Gezond Leven drijft is de missie: een gezonde leefstijl en gezonde omgeving voor iedereen in Nederland. Daartoe versterkt het CGL samen met partners effectieve gezondheidsbevordering in brede zin (lichamelijk, psychisch en sociaal). Het centrum ondersteunt professionals die lokaal werken aan gezondheidsbevordering in settings (zoals wijk, school en kinderopvang) en domeinen (zoals sociale domein en zorg). Dat doen we door kennis overzichtelijk aan te bieden, kwaliteit inzichtelijk te maken en samenhang aan te brengen. De nadruk ligt daarbij op een integrale aanpak van gezondheidsbevordering in samenhang met andere domeinen zoals welzijn, zorg, ruimtelijke ordening en onderwijs. Loketgezondleven.nl, Gezondschool.nl en Gezondekinderopvang.nl zijn de online etalages van het Centrum Gezond Leven en partners.

Het Centrum Gezond Leven werkt in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en maakt deel uit van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM Centrum Gezondheid en Maatschappij).

Partners

Het Centrum Gezond Leven werkt samen met onder andere GGD'en, Regionale Ondersteuningsstructuren (ROS), thuiszorgorganisaties, gezondheidsfondsen, onderwijsraden, sportserviceorganisaties, academische werkplaatsen, Gezond in..., Jongeren Op Gezond Gewicht, Alles is Gezondheid..., Beter Oud, kennisorganisaties jeugd, GGD GHOR Nederland, Nederlands Huisartsen Genootschap, Landelijke Huisartsenvereniging, ZonMw, TNO, Vereniging Nederlandse Gemeenten en verschillende ministeries.

Landelijke thema-instituten

Met de landelijke thema-instituten Kenniscentrum Sport, Pharos, Rutgers, Soa Aids Nederland, Trimbos-instituut, VeiligheidNL en Voedingscentrum werken we nauw samen bij het realiseren van de doelen van het centrum. Thema-instituten doen dit onder meer vanuit hun reguliere instellingssubsidie die zij ontvangen van het ministerie van VWS.

Activiteiten 2018

Het Centrum Gezond Leven werkt in drie overkoepelende programma's:

- *Kwaliteit*: beoordeelt interventies op kwaliteit en samenhang.
- *Online communicatie*: maakt landelijke kennis en producten online beschikbaar voor lokale professionals die werken aan gezondheidsbevordering en preventie.
- *Monitoring*: brengt in kaart hoe professionals CGL-producten waarderen en gebruiken.

Dwars hierop werkt het Centrum Gezond Leven met settingspecifieke programma's:

- *Gezonde Gemeente*: geeft handvatten voor gemeentelijk gezondheidsbeleid en helpt bij omgevingsgerichte gezondheidsbevordering.
- *Preventie in de zorg*: versterkt preventie in de (eerstelijns) zorg.
- *Gezonde School*: ondersteunt gezonde leefstijlactiviteiten in het onderwijs.
- *Gezonde Kinderopvang*: versterkt structureel werken aan gezonde leefstijl in de opvang.

Naast de werkzaamheden binnen de programma's adviseert het Centrum Gezond Leven het ministerie van VWS en in het verlengde daarvan ZonMw, waarbij het CGL ook internationale contacten onderhoudt.

Hierna volgen de belangrijkste activiteiten en resultaten en de planning per programma. Uitgebreidere informatie over de programma's vindt u op Loketgezondleven.nl/Over ons.

Kwaliteit

Het erkenningstraject van het RIVM Centrum Gezond Leven en partners biedt professionals (beslissers, beleidsmakers en uitvoerders) inzicht in de kwaliteit, effectiviteit en uitvoerbaarheid van leefstijlinterventies. Ook promoten we het gebruik van erkende interventies. Zo kan het veld goed geïnformeerd kiezen welke effectieve interventie het beste past in de eigen lokale praktijk.

In 2017 evalueerden de partners van het Samenwerkingsverband Effectieve Interventies (SEI)¹ het erkenningstraject. Dit jaar werken we de aanbevelingen uit voor het aanpassen van de erkenningscriteria, de indieningsprocedure en presentatie van interventies in de databanken. Er komt meer flexibiliteit in het beoordelingssysteem, dat rekening houdt met de verschillen per sector.

We brengen erkende interventies onder de aandacht van beleidsmakers, beslissers, eigenaren en uitvoerders. Dit doen we op maat, waarbij we aansluiten bij wensen en behoeften van specifieke klantgroepen. We gebruiken minder tekst en meer verhalen en beelden. Vanuit onze samenwerking met programma's zoals Gezond in..., JOGG, Sport en Bewegen in de Buurt, FondsNutsOhra en Alles is Gezondheid blijven we het gebruik van erkende interventies stimuleren. Ook dit jaar promoten we samen met de convenantpartijen het erkenningstraject bij gemeenten en professionals. Dat doen we opnieuw met een succesvol gebleken e-magazine en bijbehorende (sociale) mediacampagne. Verder organiseren we dit jaar workshops over interventies kiezen, bijvoorbeeld voor professionals gezondheidsbevordering en beleidsadviseurs bij gemeenten. Tot slot stimuleren we interventie-eigenaren hun interventies in te dienen bij het Erkenningstraject. Dat doen we samen met ZonMw vanuit het plan dat we in 2017 schreven.

CGL werkt samen met de thema-instituten aan een overzicht van wat werkt voor een specifiek thema of doelgroep. Concreet gaat het om bijeenkomsten met de deelnemende thema-instituten over eenduidige presentatie van de dossiers en de implementatiestrategie. Daarbij stemmen we ook af met andere kennisinstituten en partijen uit het consortium Jeugd van ZonMw. Vanuit een additionele opdracht werkt CGL aan een Wat werkt dossier Ouderen over de werkzame elementen rond (onder)voeding, mobiliteit en preventie van alcoholmisbruik.

Het CGL organiseert bijeenkomsten om leefstijlinterventies te beoordelen op een van de erkenningsniveaus. Het gaat zowel om nieuwe interventies als om erkende interventies waarvan de erkenningstermijn is afgelopen (hererkenning). Prioriteit hebben leefstijlinterventies voor de kinderopvang en de eerste lijn, ouderen en kwetsbare groepen (o.a. lage SES) en interventies die een gezonde leefomgeving stimuleren.

¹ Kenniscentrum Sport, Movisie, Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, Nederlands Jeugdinstituut, RIVM, Trimbos-instituut en Vilans.

Wat we doen en wanneer

- Interventie-eigenaren stimuleren, adviseren en ondersteunen bij interventies indienen voor (her)erkenning (doorlopend); beoordeling van interventies organiseren, inclusief workshop.
- Ondersteunen deelcommissie Jeugd (gezondheidsbevordering en JGZ) en Volwassenen van Erkeningscommissie Interventies (doorlopend).
- Beoordeling van interventies door praktijkprofessionals organiseren voor niveau Goed beschreven (doorlopend).
- Samen met Samenwerkingsverband Effectieve Interventies een E-magazine verspreiden (juni).
- Wat werkt-dossier nieuwe thema's (onder andere Ouderen) online beschikbaar (najaar).
- Online en offline communicatie over erkenningstraject en erkende interventies via nieuwsbrieven, presentaties, congressen, gesprekken met sleutelfiguren en sociale media.

'Samen op weg naar Erkenningstraject 2.0: makkelijker en met meer flexibiliteit'

Coördinator: Djoeke van Dale

Online communicatie

Het RIVM Centrum Gezond Leven (CGL) wijst professionals en beleidsmakers de weg in een integrale aanpak van lokaal gezondheidsbeleid. CGL stelt daartoe, samen met lokale en landelijke partners, relevante en toepasbare kennis beschikbaar. Dat doen we via de eigen websites Loketgezondleven.nl, Gezondeschool.nl en Gezondekinderopvang.nl en via nieuwsbrieven en sociale media. Zo zorgen we dat professionals met resultaat kunnen werken aan integraal gezondheidsbeleid (zie ook Gezonde School en Gezonde Kinderopvang).

In 2018 ligt de focus op het nóg beter bereiken en bedienen van professionals die werk maken van een gezonde leefstijl van burgers.

Daartoe combineren we de online communicatie met offline activiteiten, zodat professionals geregeld in aanraking komen met onze producten. Daarbij is interactie met professionals ons speerpunt.

CGL richt zich specifiek op (beleids)medewerkers van gemeenten en GGD'en en ook op de doelgroepen van Gezonde School, Gezonde Kinderopvang, Preventie in de Buurt en Preventie in het Zorgstelsel. We zorgen dat deze doelgroepen op de hoogte blijven en dat de gevonden informatie praktisch toepasbaar is. Vanuit wat we weten uit behoefte- en gebruikersonderzoek richten we ons dit jaar op het aanscherpen en inkorten van de online kennis en tools en ordenen we deze zo logisch mogelijk. Hierbij hebben we oog voor de aansluiting op andere RIVM-websites zoals VZinfo, de Staat van Volksgezondheid en Zorg en de Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) die in 2018 verschijnt. Verder werken we aan een modernere visuele weergave van onze communicatiekanalen. Dit jaar maken we die kanalen ook persoonlijker, bijvoorbeeld door de CGL-medewerkers online zichtbaar te maken met foto's en telefoonnummers. De sociale mediakanalen richten we in volgens de in 2017 ontwikkelde nieuwe strategie.

Samen met Kenniscentrum Sport beheert het CGL de Interventiedatabase Gezond en Actief Leven. Deze database bevat interventies en instrumenten zoals stappenplannen en checklists voor gezondheidsbevordering, preventie en sport en bewegen. In 2017 is de langetermijnvisie op het gebruik van de Interventiedatabase uitgewerkt. In 2018 brengen we de inhoudelijke werkzaamheden in lijn met deze visie. Een belangrijk aandachtspunt is dat het CGL in afstemming met het veld bepaalt of we ons alleen moeten richten op erkende interventies verzamelen en tonen (nu zijn ook interventies zonder een erkenning zichtbaar).

Belangrijk motto is 'Alleen ga je sneller, samen kom je verder'. CGL ontwikkelt kennis samen met partners en doelgroepen en werkt ook samen (met doelgroepen en intermediairs) om die kennis beschikbaar te stellen en te promoten. Dit jaar zet het CGL onder andere in op meer zichtbaarheid van CGL(-producten). Dat doen we door intensiever samen te werken met redactie-/ communicatieafdelingen van partners en intermediairs. En we willen hun communicatiekanalen beter benutten, denk hierbij aan websites, nieuwsbrieven, online communities, sociale media, bijeenkomsten. Daarbij faciliteren we partners en intermediairs dat zij in hun communicatie over CGL-focusonderwerpen (integraal werken, gezonde leefomgeving, verbinden preventie, zorg en welzijn), gebruik kunnen maken van bouwstenen voor webteksten en/of nieuwsberichten.

Wat we doen en wanneer

- Actualiseren en uitbreiden van informatie op Loketgezondleven.nl, Gezondeschool.nl en Gezondekinderopvang.nl (doorlopend).
- Interventie-eigenaren ondersteunen bij actualisatie van interventies in Interventiedatabase (doorlopend).
- Besluit nemen en doorvoeren of Interventiedatabase alleen erkende interventies gaat tonen (planning volgt).
- Promotie CGL-producten via communicatiekanalen partners en intermediairs (planning volgt).
- Online nieuwsbrief voor professionals met actuele informatie van CGL en partners (maandelijks).
- Beschikbare kennis en materialen van Loketgezondleven.nl, Gezondeschool.nl en Gezondekinderopvang.nl delen via sociale media (doorlopend).

'CGL goed bekend bij en bereikbaar maken voor lokale professionals. Bij ons vinden zij kennis die werkt. En krijgen ze online én offline hulp bij het gebruik in hun praktijk'

Coördinator: Paul van Beek

Monitoring

Het RIVM Centrum Gezond Leven monitort en evalueert hoe en in welke mate professionals CGL-producten gebruiken en waarderen. De resultaten benutten we voor kwaliteitsverbetering en om te zorgen dat onze inzet blijft aansluiten bij de behoeften van de lokale praktijk.

Vanuit het meerjarenplan Evaluaties gaat het CGL dit jaar met twee evaluaties aan de slag. Allereerst nemen we het proces en de uitkomsten van het project Preventie in de Buurt (2014-2018) onder de loep. De evaluatievragen stellen we vast in afstemming met onze samenwerkingspartner het Nederlands Huisartsen Genootschap. Daarnaast bereiden we de vijfjaarevaluatie van het CGL voor die in 2019 staat gepland. In 2018 zetten we daarvoor de evaluatieopdracht uit bij een externe partij.

Jaarlijks monitort het CGL het bezoek aan Loketgezondleven.nl, de Handreiking Gezonde Gemeente, Gezondeschool.nl en Gezondekinderopvang.nl. Ook bekijken we het gebruik van het Erkenningstraject. De inzichten uit de bezoekcijfers van de sites en uit het traject van indienen en erkennen van interventies, kunnen aanleiding zijn voor verbeteracties. Om trends te signaleren, registreert het CGL activiteiten van professionals rond gezondheidsbevordering op Twitter en LinkedIn.

Wat doen we wanneer

- Oplevering monitorresultaten Erkenningstraject, Loketgezondleven.nl, Handreiking Gezonde Gemeente, Gezondeschool.nl en Gezondekinderopvang.nl (december).

‘Zorgen dat CGL-producten aansluiten bij wat er leeft bij lokale gebruikers’

Coördinator: Antonia Verweij

Gezonde Gemeente

Met de Handreiking Gezonde Gemeente bieden RIVM Centrum Gezond Leven en partners handvatten aan gemeenten en professionals om integraal lokaal gezondheidsbeleid te maken en uit te voeren.

Als aanvulling op de online Handreiking Gezonde Gemeente legt het CGL in 2018 de nadruk op de offline ondersteuning van professionals en het op maat maken van kennis. Dit doen we op specifieke thema's, zoals gezonde leefomgeving, integraal gezondheidsbeleid en verbinding preventie, zorg en welzijn. Doel is professionals en gemeentelijke beleidsadviseurs en medewerkers te adviseren en ondersteunen bij effectieve toepassing van integraal beleid. Daartoe ontwikkelen we samen met gebruikers praktische stappenplannen en checklists. Ook verrijken we de handreiking met lokale ervaringen die we ophalen door onze aanwezigheid in de praktijk. Zo organiseren we met gemeenten en GGD'en lokale werkbezoeken en sluiten we aan bij bestaande regionale bijeenkomsten. Zo zorgen we dat de kennis op Loketgezondleven.nl nog beter toepasbaar wordt, aansluit bij lokale vragen en meer benut wordt.

Naast de jaarlijkse actualisatie van de handreiking breidt de handreiking dit jaar uit met het dossier Preventieve zorg voor ouderen. In dit nieuwe ouderendossier lichten we de werkzame elementen rond de thema's alcohol, bewegen en voeding uit. Verder blijven we werken aan een krachtigere verbinding tussen preventie, zorg en welzijn. Zo versterken we de samenwerking met Movisie en Vilans door kennis te delen via onze wederzijdse communicatiekanalen en samen het Congrestival Sociaal en Gezond te organiseren.

Samen met de thema-instituten houdt het CGL de handreiking up-to-date, waarbij de thema-instituten de inhoudelijke actualisatie verzorgen van de leefstijlthema's (overgewicht, sport en bewegen, alcohol, drugs, tabak, depressie, seksuele gezondheid en valpreventie). De informatie en voorbeelden over integraal gezondheidsbeleid en wijkgezondheidsprofielen herziert het CGL, op basis van de laatste lokale en wetenschappelijke inzichten. Ook voegen we gedurende het jaar nieuwe voorbeelden toe over gezondheid en de Omgevingswet in het dossier Gezonde leefomgeving.

Om de opgedane kennis uit afgeronde landelijke programma's te borgen, plaatsen we deze in de handreiking. Denk hierbij aan Preventie in de Wijk, de Landelijke monitor Proeftuinen en het Ondersteuningsprogramma Gezondheid, Vluchtelingen en Statushouders.

Om het gebruik van de handreiking te vergroten en te stimuleren, versterken we de communicatie over de kennis en producten van Loketgezondleven.nl. We richten ons met name op gemeenten, rechtstreeks en via landelijke programma's, organisaties en kennisinstituten.

Wat we doen en wanneer

- Offline activiteiten: twee werkbezoeken (voor- en najaar), versterken contact met GGD'en en gemeenten, inzet van ambassadeurs (doorlopend).
- Update generieke onderwerpen: integraal gezondheidsbeleid (tweede kwartaal), wijkgezondheidsprofiel (najaar), gezonde leefomgeving (gehele jaar).
- Dossier Ouderen online beschikbaar (eerste deel: juli, tweede deel: december).
- Congrestival Sociaal en Gezond (najaar).
- Afgeronde landelijke programma's geborgd in handreiking (december).
- Actuele Handreiking Gezonde Gemeente (inclusief themadelen) online op Loketgezondleven.nl (december).

'Regelmatig contact met GGD'en en gemeenten staat centraal!'

Coördinator: Daniëlle de Jongh

Preventie in het Zorgstelsel

Het Digitaal Loka op Loketgezondleven.nl biedt gemeenten en zorgverzekeraars informatie, tips en een vraagbaakfunctie rond de samenwerking en financiering van preventie onder risicogroepen. Het loket is onderdeel van het programma Preventie in het Zorgstelsel (2016-2019) van het ministerie van VWS.

In 2018 breiden we de informatie op het Digitaal Loka uit en houden we de beschikbare informatie up-to-date. We delen meer ervaringen van gemeenteambtenaren en zorgverzekeraars, opgedaan in hun regionale samenwerking en gezamenlijke financiering van activiteiten gericht op mensen met een verhoogd risico op leefstijlproblemen.

Het Digitaal Loka maken we via een eigen tabblad beter vindbaar op Loketgezondleven.nl. De menustructuur wordt gebruiksvriendelijker en ook voegen we nieuw beeldmateriaal toe. Voor gemeenteambtenaren en zorgverzekeraars ontwikkelen we een visual. Dit hulpmiddel kunnen zij gebruiken bij gesprekken over samenwerken en gezamenlijk financieren van preventieactiviteiten onder risicogroepen. Aan de orde komt onder andere hoe je een gezamenlijke ambitie en samenwerkingsafspraken formuleert. Om aan te sluiten bij wensen uit de praktijk doen we gebruikersonderzoek vanuit de bezoekerscijfers van de site en stemmen we af met een gebruikerspanel met gemeenteambtenaren en zorgverzekeraars.

Wat we doen en wanneer

- Digitaal Loka 2.0 online (maart).
- Visual Samenwerken nieuw op Digitaal Loka (juli).
- Participeren in partneroverleggen, symposia en congressen (waaronder werkconferentie VWS (najaar 2018)).
- Communicatie rond praktijkvoorbeelden en thema's via voor doelgroepen bekende kanalen (doorlopend).

'Ervaringen rond samenwerken en financieren delen om meer regio's te ondersteunen en warm te maken voor een Preventiecoalitie'

Coördinator: Antonia Verweij

Preventie in de Buurt

Via Preventie in de Buurt (2014-2018) versterkt RIVM Centrum Gezond Leven samenwerken aan preventie in de wijk. Dat doen we samen met het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) en partners. De focus ligt op het ondersteunen van professionals uit de publieke gezondheid en de huisartsenpraktijk bij hun rol in de samenwerking met collega's uit andere domeinen.

2018 is het laatste jaar van het project Preventie in de Buurt. Dit jaar ligt de focus dan ook op borging van de projectresultaten, de eindevaluatie en lokale werksessies.

Preventie in de Buurt faciliteert dit jaar nog dertien van de in totaal twintig lokale (samen) werksessies. Daarin gaan professionals uit verschillende domeinen aan de slag met gezondheid en leefstijl in de wijk en zorgen zij dat hun samenwerkingsactiviteiten geborgd zijn in bestaande plannen en overlegstructuren. Voor de werksessie is een geaccrediteerd format beschikbaar, dat een lokale werkgroep met de GGD, ROS, gemeente en/of zorggroep samen met de landelijke projectgroep op maat maakt voor hun lokale praktijk.

Verder zorgen we dat professionals uit de huisartsenpraktijk en publieke gezondheid beschikken over kennis, voorbeelden en materialen om bij te dragen aan wijkgerichte preventie. We delen samenwerkingsvoorbeelden en praktische tools, onder andere opgedaan in het project. Professionals in de publieke gezondheid vinden deze informatie via de Handreiking Gezonde Gemeente. Voor huisartsen en praktijkondersteuners realiseren we dit jaar een praktijkhandleiding Samenwerken aan gezondheid in de wijk. Deze handleiding komt beschikbaar via de website van het Nederlands Huisartsen Genootschap.

De opgedane kennis en vaardigheden voor populatiegerichte preventie en samenwerken in de wijk krijgt ook een plek in de opleidingen van huisartsen en praktijkondersteuners. Zo ontwikkelen we dit jaar een geaccrediteerde e-learning (PIN: Persoonlijke Individuele Nascholing). En via Pim Assendelft, hoogleraar huisartsengeneeskunde Radboudumc, verkennen we hoe de opbrengsten uit Preventie in de Buurt een plek kunnen krijgen in het curriculum van de huisartsenopleiding.

We proberen ervoor te zorgen dat de materialen uit het project een plek krijgen in de opleidingen voor praktijkondersteuners, wijkverpleegkundigen en professionals publieke gezondheid (NSPOH).

Preventie in de Buurt werkt met een klankbordgroep met landelijke organisaties om lopende programma's met elkaar te verbinden. En met een gebruikersgroep van professionals die werken bij onder andere een GGD, ROS, gemeente, huisartsenpraktijk of sociaal wijkteam.

Wat we doen en wanneer

- Ondersteunen en voorbereiden dertien lokale werksessies (eerste kwartaal).
- Mogelijkheden onderzoeken voor intervisie of leernetwerk voor lokale trekkers van twintig werksessies (maart en najaar).
- Praktijkhandleiding voor de huisartsenpraktijk online beschikbaar (tweede kwartaal).
- Eindevaluatie aanbieden aan ministerie van VWS (oktober).
- E-learning beschikbaar via scholingsaanbod samenwerkingspartners (derde kwartaal).
- Communicatie over actualiteiten en opbrengsten uit het project via gangbare online en offline kanalen (doorlopend).

‘Gestarte initiatieven tot bloei brengen, borgen en verspreiden’

Coördinator: Monique Leijen

Gezonde School

Samen met partners versterkt RIVM Centrum Gezond Leven gezondheidsbevordering in het primair en voorgezet onderwijs (po en vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Dat doen we met kennis, materialen en ondersteuning voor onderwijsprofessionals (via Gezondschool.nl) en voor professionals gezondheidsbevordering (via Loketgezondleven.nl). De Gezonde School-aanpak biedt deze professionals houvast bij de planmatige en integrale inbedding van gezondheidsbevordering in het onderwijs.

Dit is het tweede jaar van het meerjarenplan Gezonde School (2017-2020)¹. De coördinatie van dit plan, dat bestaat uit meerdere projecten, is in handen van de onderwijsraden, GGD GHOR Nederland en het CGL. De projecten 'digitale ondersteuning' en 'doorontwikkeling aanpak' zijn bij CGL belegd.

Met 'digitale ondersteuning' zorgt Gezonde School dat scholen zelfstandig planmatig en structureel kunnen werken aan de gezonde leefstijl van leerlingen en studenten. Gezondschool.nl wordt doorontwikkeld vanuit aanbevelingen die we kregen in het gebruikersonderzoek van 2017. Samen met de thema-instituten vullen we de themapagina's aan. Ook krijgen deze pagina's een nieuwe lay-out. Daarmee beschikken scholen over een samenhangend informatieaanbod met instrumenten en voorbeelddocumenten. Via sociale media vergroten we het websitebezoek. Om het draagvlak voor Gezonde School nog verder te verstevigen, vernieuwen we dit jaar de sociale mediastrategie. Dat doen we vanuit de nieuwe CGL-brede sociale mediastrategie.

Het project 'doorontwikkeling aanpak' richt zich op een betere implementatie van de Gezonde School-aanpak. Daarnaast vindt een inhoudelijke verbeterslag plaats op de leefstijlthema's en de pijlers van de aanpak (educatie, omgeving, signaleren en beleid). Daarbij baseren we ons op recente wetenschappelijke inzichten over wat werkt, projecten en nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs- en gezondheidsdomein én kennis uit de praktijk. Om goed aan te sluiten bij de praktijk raadplegen we onderwijs- en gezondheidsprofessionals. Ook werken we verder aan de doorontwikkeling van het schoolgezondheidsprofiel. Rond het thema ouderbetrokkenheid gaan we na hoe ouders een prominentere plek in de Gezonde School-aanpak kunnen krijgen.

Vanuit het RIVM wordt het programma Gezonde School gemonitord en geëvalueerd. Dit biedt inzicht in de voortgang en kwaliteit van het programma.

Daarnaast draagt het CGL bij aan andere projecten binnen het programma Gezonde School, zoals 'deskundigheidsbevordering', 'vignet Gezonde School', en 'communicatie'.

Samen met de partners van Gezonde Kinderopvang versterken we de doorgaande lijn rondom gezonde leefstijl voor 0-12 jarigen. Concrete eerste stappen van deze verbinding van de beide programma's zijn de gezamenlijke doorontwikkeling van de integrale aanpak en deskundigheidsbevordering.

Wat we doen en wanneer

- Nieuwe informatie, instrumenten en voorbeelddocumenten voor scholen ontsluiten op Gezondschool.nl (doorlopend).
- Wetenschappelijke inzichten en recente ontwikkelingen verwerken in de Gezonde School-aanpak (doorlopend).
- Monitoren en evalueren van programma Gezonde School (doorlopend).
- Vernieuwde sociale mediastrategie (juli).
- Plan van aanpak en eerste stappen versterken doorgaande lijn Gezonde School en Gezonde Kinderopvang (juli).
- Plan van aanpak en actualisatie implementatie Gezonde School-aanpak (juli).
- Actualiseren en aanvullen van Gezondschool.nl en Loketgezondleven.nl op basis van gebruikersonderzoek onder scholen en gezondheidsprofessionals (december).

'Scholen ondersteunen om succesvol aan de slag te gaan met de Gezonde School-aanpak'

Projectleiders: Vivian Kruitwagen en Ragna Opten

¹ Gezonde School is een programma van de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad, RIVM Centrum Gezond Leven en GGD GHOR Nederland. Het programma Gezonde School 2017-2020 wordt ondersteund door de ministeries van VWS, OCW, EZ en SZW en werkt nauw samen met landelijke thema-instituten en gezondheids- en onderwijsorganisaties.

Gezonde Kinderopvang

RIVM Centrum Gezond Leven ondersteunt samen met de partners van Gezonde Kinderopvang¹ kinderopvangorganisaties met scholing en een praktische aanpak. Daarmee werkt de kinderopvang structureel aan een gezonde leefstijl van kinderen en deskundigheid van medewerkers. De aanpak is in lijn met de Gezonde School-aanpak. Alles over de scholing en aanpak is te vinden op Gezondekinderopvang.nl.

In het tweede jaar van het meerjarenplan Gezonde Kinderopvang (2017-2020) ligt een belangrijke focus op het ondersteunen van opgeleide coaches Gezonde Kinderopvang. Een coach is hét aanspreekpunt voor gezonde leefstijl binnen de organisatie en schoolt de eigen collega's structureel in Een Gezonde Start. We faciliteren dat zij met succes hun collega's scholen en dat zij met hun organisatie steeds volgende stappen zetten in werken met de aanpak. Dat doen we door ze op maat op weg te helpen bij hun concrete vragen die we via het monitoringssysteem van coaches ophalen. Daarnaast ontvangen coaches regelmatig een Nieuwsupdate met ondersteunende materialen, tips, laatste inzichten en inspirerende voorbeelden. Ook vinden er (verplichte) intervisiedagen plaats en verdiepende werksessies (op inschrijving) voor meer ervaren coaches, bijvoorbeeld over draagvlak creëren.

Dit jaar gaan we aan de slag met ambassadeurs en incentives. Een ambassadeur is opgeleid als coach Gezonde Kinderopvang en enthousiasmeert en inspireert organisaties te gaan en blijven werken met de aanpak en scholing van Gezonde Kinderopvang. Bijvoorbeeld via een artikel, vlog of workshop. Daarnaast gaan we via beloningen organisaties stimuleren telkens een volgende stap te zetten in het integraal en planmatig werken aan Gezonde Kinderopvang. Als eerste ontvangen organisaties die een coach Gezonde Kinderopvang in dienst hebben een felicitatiebrief met een ingelijst certificaat.

Verder organiseren we ook dit jaar weer reguliere train-de-trainercursussen die pedagogisch stafmedewerkers opleiden tot coach. Deze cursus hoort bij de scholing Een Gezonde Start voor pedagogisch medewerkers. Deze scholing breiden we dit jaar uit met de thema's seksuele ontwikkeling en groen. Daarnaast is nieuw dat er in 2018 twee train-de-trainercursussen speciaal gericht zijn op kinderopvanglocaties die veel werken met kinderen uit achterstandsgezinnen of met ouders/verzorgers met een lage sociaal economische status.

In afstemming met Gezonde School vindt doorontwikkeling van de aanpak plaats en is de ambitie om de komende jaren gezamenlijk verder te werken aan een voor scholen en kinderopvang herkenbare doorlopende lijn.

¹ Gezonde Kinderopvang is een initiatief van de ministeries van VWS en SZW. Landelijke kennis- en onderzoeksinstituten werken hierin samen, ondersteund door branche- en koepelorganisaties. De coördinatie ligt bij het Voedingscentrum en RIVM Centrum Gezond Leven.

Niet al het aanbod van leefstijlactiviteiten voor de kinderopvang doet wat het belooft. Daarom stimuleren we dat dat het activiteitenoverzicht op Gezondekinderopvang.nl op enkele thema's uitbreidt met nieuwe erkende activiteiten.

Dit jaar werken we samen met GGD-professionals verder aan een GGD-breed gedragen kadernotitie. Deze notitie gaat over de mogelijke rol en positie van de GGD bij de regionale ondersteuning van kinderopvanglocaties bij het werken aan Gezonde Kinderopvang.

Tot slot brengen we Gezonde Kinderopvang onder de aandacht van kinderopvangorganisaties. Daarbij maken we gebruik van voor de branche geëigende vakbladen, congressen en overige online en offline kanalen. Ook schakelen we intermediaire doelgroepen in, zoals JOGG, Jong Leren Eten en GGD'en.

Wat we doen en wanneer

- Train-de-trainercursussen Een Gezonde Start (maandelijks), met focus op lage SES (april, november).
- Scholing Een Gezonde Start doorontwikkeld voor buitenschoolse opvang (voorjaar) en uitgebreid met thema's groen en seksuele ontwikkeling (planning volgt).
- Aandacht voor planmatig en structureel werken aan Gezonde Kinderopvang in vakbladen, op congressen etc. (doorlopend).
- Twee verdiepende werksessies voor coaches (voor- en najaar).
- Plan van aanpak en eerste stappen versterken van een doorgaande lijn Gezonde School en Gezonde Kinderopvang (juli).
- Uitgewerkte ambassadeurs- en incentivesstrategie en start met uitvoering (voorjaar).
- Werving deelnemers train-de-trainercursussen 2019 (najaar).
- Actuele website Gezondekinderopvang.nl (december).

***'Nog meer inzetten op praktische adviezen.
Zodat integraal werken aan leefstijl makkelijk en
vanzelfsprekend is voor de kinderopvang'***

Coördinator: Margien van Rooij

Internationaal

RIVM Centrum Gezond Leven deelt inspirerende kennis uit het buitenland met partners en professionals in eigen land. Daarvoor benutten we de internationale netwerken waarin we participeren. Waar nodig leggen we nieuwe relaties.

CGL deelt de kennis die we opdoen via (inter)nationale netwerken en contacten met partners en professionals. Dit doen we via partneroverleggen en online via Loketgezondleven.nl en sociale media. Verder benut CGL internationale bijeenkomsten en netwerken om ervaringen uit eigen land voor het voetlicht te brengen, zoals in de Joint Action on Chronic Diseases and Healthy Ageing Plus (JA CHRODIS Plus).

Het RIVM continueert via CGL zijn lidmaatschap van EuroHealthNet en participeert in dit netwerk in activiteiten zoals studyvisits. Verder zet CGL de samenwerking voort rond Gezonde School in het Schools for Health in Europe-netwerk (SHE). Ook adviseren we VWS bij hun deelname aan de Europese Steering Group on Promotion and Prevention.

Het RIVM continueert de deelname aan de JA CHRODIS Plus. CGL levert namens Nederland een bijdrage aan het onderdeel over Health Promotion. We richten ons vooral op het verzamelen van Europese goede voorbeelden en succesfactoren van intersectorale samenwerking die gezondheidsbevordering versterken. Verder organiseren we een beleidsdialoog over intersectorale samenwerking. Ook ontwikkelen we een toolkit voor werkplekaanpassingen die werknemers gezond houden of chronisch zieke werknemers voor werk behouden.

Wat we doen en wanneer

- Workshop tijdens bijeenkomst over meer of minder samenwerken rond volksgezondheid in Europa, georganiseerd door ministeries VWS en IZ (januari).
- Partners en professionals in Nederland informeren over Europese kennis en resultaten JA CHRODIS Plus, via nieuwsbrief en partneroverleg (januari-november).
- Best practice (policybrief) schrijven voor WHO over hoe CGL professionals ondersteunt (februari).
- Verzamelen en beschrijven voorbeelden uit JA CHRODIS Plus en andere projecten (april-september).
- Studyvisits EuroHealthNet.
- Bijwonen netwerkvergaderingen van EuroHealthNet en SHE (juni, planning volgt).
- Verslag internationale netwerken (november).
- Advisering VWS over de agenda en inhoud van de bijeenkomsten van Steering Group for Health Promotion and Disease Prevention (tweemaal).

‘Onze uitdaging: de beste en meest inspirerende buitenlandse programma’s, instrumenten en methodes delen’

Coördinator: Djoeke van Dale

CHRODIS-partners

Adviesorganen

Met de CGL-adviesstructuur borgt het RIVM Centrum Gezond Leven de inbreng van en aansluiting met relevante ontwikkelingen in het veld en werkt het centrum aan processen en producten die relevant zijn voor de publieke gezondheid. In de CGL-adviesraad zijn onze samenwerkingspartners vertegenwoordigd. De leden adviseren over strategische beleidszaken. Advies over inhoud, proces en resultaten van het Erkenningstraject van CGL en partners ontvangen we via expert- en gebruikersbijeenkomsten. De deelnemers komen uit verschillende sectoren van de samenwerkingspartners.

Adviseren VWS

Het RIVM Centrum Gezond Leven adviseert het ministerie van VWS over versterking, samenhang en efficiënte inzet van door het ministerie gefinancierde instituten en samenwerkingsverbanden die zich richten op lokale gezondheidsbevordering en preventie.

Het centrum participeert in commissies en allianties zoals het Landelijk Overleg Thema-instituten (LOT), Jongeren Op Gezond Gewicht, Stuurgroep Gezonde School en de Gezonde Basisschool van de toekomst. Verder verbreden we het netwerk naar partners in het sociaal- en welzijnsdomein (zoals Gezond in..., Movisie, Verweij-Jonker), de zorg (Nederlands Huisartsen Genootschap, Landelijke Huisartsen Vereniging) en gemeenten (Stimuleringsprogramma Betrouwbare Publieke Gezondheid, beleidsambtenaren).

Wat we doen en wanneer

- Structureel afstemmen met thema-instituten over voortgang samenwerking en jaarplan in
- LOT-overleg en tijdens het VWS-accounthoudersoverleg met het LOT.
- LOT-werkgroep Werkzame elementen. Samen met Pharos trekken we de LOT-werkgroep
- Sociaaleconomische gezondheidsverschillen. Ook werken we nauw samen met de LOTwerkgroep Jeugd.
- Waarnemen bij ZonMw-commissies vanuit het programmakader Preventie (doorlopend).

Medewerkers team Centrum Gezond Leven

Hoofd

Marian Sturkenboom	marian.sturkenboom@rivm.nl	030-274 86 18
--------------------	----------------------------	---------------

Medewerkers

Lise Albers	lise.albers@rivm.nl	030-274 42 03
Paul van Beek	paul.van.beek@rivm.nl	030-274 75 81
Jeannine Brand	jeannine.brand@rivm.nl	030-274 42 18
Djoeke van Dale	djoeke.van.dale@rivm.nl	030-274 86 46
Laura Dorst	laura.dorst@rivm.nl	030-274 45 43
Harriët Driegen	harriet.driegen@rivm.nl	030-274 86 17
Annerike Gorter	annerike.gorter@rivm.nl	030-274 40 64
Heleen Hamberg	heleen.hamberg@rivm.nl	030-274 27 35
Odile van Iersel	odile.van.iersel@rivm.nl	030-274 85 44
Carolien de Jager	carolien.de.jager@rivm.nl	030-274 43 16
Roos Jansen	roos.jansen@rivm.nl	030-274 31 22
Daniëlle de Jongh	danielle.de.jongh@rivm.nl	030-274 43 70
Vivian Kruitwagen	vivian.kruitwagen@rivm.nl	030-274 43 93
Ratna van der Kuilen	ratna.van.der.kuilen@rivm.nl	030-274 34 60
Gijs Kurth	gijs.kurth@rivm.nl	030-274 27 37
Karlijn Leenaars	karlijn.leenaars@rivm.nl	030-274 27 57
Monique Leijen	monique.leijen@rivm.nl	030-274 47 86
Judith de Meij	judith.de.meij@rivm.nl	030-274 32 77
Susan Meijer	susan.meijer@rivm.nl	030-274 36 73
Hanneke Monden	hanneke.monden@rivm.nl	030-274 21 29
Nikkie Post	nikkie.post@rivm.nl	030-274 85 05
Sofieke van Oord-Jansen	sofieke.jansen@rivm.nl	030-274 38 80
Margien van Rooij	margien.van.rooij@rivm.nl	030-274 22 85
Manon Savelkoul	manon.savelkoul@rivm.nl	030-274 27 69
Miranda Scholsz	miranda.scholsz@rivm.nl	030-274 40 36
Sonja Sligchers	sonja.sligchers@rivm.nl	030-274 47 98
Nicoline Tamsma	nicoline.tamsma@rivm.nl	030-274 31 99
Antonia Verweij	antonia.verweij@rivm.nl	030-274 33 14
Lucie Viet	lucie.viet@rivm.nl	030-274 86 66
Anouk Voogt	anouk.voogt@rivm.nl	030-274 29 34
Nicolette Warmenhoven	nicolette.warmenhoven@rivm.nl	030-274 33 10

Communicatie

Ragna Opten	ragna.opten@rivm.nl	030-274 41 69
Eline Verhaaren	eline.verhaaren@rivm.nl	030-274 31 63
Stefanie Weeland	stefanie.weeland@rivm.nl	030-274 44 03

Managementassistent

Silvana Mazzavillani	secretariaat.G&M@rivm.nl	030-274 45 45
----------------------	--------------------------	---------------

Medewerkers team Centrum Gezond Leven

Colofon

Tekst: RIVM Centrum Gezond Leven
Print: Xerox/OBT, Den Haag

Contact

RIVM Centrum Gezond Leven
030-274 85 73
centrumgezondleven@rivm.nl
www.loketgezondleven.nl

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

april 2018

De zorg voor morgen begint vandaag